

भद्रपुर नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

प्रदेश नं १ झापा नेपाल

भद्रपुर नगरपालिका, नगरकार्यपालिकाको कार्यालयद्वारा प्रकाशित
खण्ड ५ भद्रपुर, फाल्गुण १० गते, २०७८ साल, संख्या ८

भाग २

भद्रपुर नगरपालिका

नगरकार्यपालिकाको कार्यालयको सूचना

भद्रपुर नगरपालिकाबाट जारी भएको देहाय बमोजिमको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीका लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

भद्रपुर नगरपालिकाको बाल अधिकार संरक्षण तथा सम्बर्द्धन कार्यविधि, २०७८

स्वीकृत मिति २०७८/१०/२५

प्रमाणीकरण मिति २०७८/११/०९

बालअधिकार संरक्षण तथा सम्बर्द्धन सम्बन्धि कार्यविधि, २०७८

प्रस्तावना: भद्रपुर नगरपालिकामा बालबालिकाको हक, हित र अधिकारको सम्मान, संरक्षण, परिपूर्ति, पालना र सम्बर्द्धनका लागि नेपालको संविधान तथा कानूनमा भएका व्यवस्थाहरूको कार्यान्वयन गर्न तथा बालबालिकाको बचावट, संरक्षण, विकास तथा सहभागिताको अधिकार लगायत सर्वोत्तम हितको सुनिश्चितताका साथै बाल मैत्री स्थानीय शासनको प्रवर्द्धन गर्न बाञ्छनीय भएकोले, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११(७) तथा बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ६० ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी भद्रपुर नगरपालिकाको कार्यपालिकाबाट यो कार्यविधि पारित गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको छ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यो कार्यविधिको नाम "बाल अधिकार संरक्षण तथा सम्बर्द्धन कार्यविधि, २०७८" रहेको छ।
(२) यो कार्यविधि भद्रपुर नगरपालिकाको राजपत्रमा प्रकाशन भएको मितिदेखि लागू हुनेछ।
२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा-
- (क) "ऐन" भन्नाले बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ भन्ने सम्झनु पर्दछ।
 - (ख) "कार्यविधि" भन्नाले बाल अधिकार संरक्षण तथा सम्बर्द्धन सम्बन्धि कार्यविधि, २०७८ सम्झनु पर्दछ।
 - (ग) बालबालिका भन्नाले १८ वर्ष उमेर ननाघेका व्यक्ति भन्ने सम्झनु पर्दछ।
 - (घ) "बालक्लब वा बाल संस्था" भन्नाले बाल अधिकारको संरक्षण तथा प्रवर्द्धनका लागि १८ वर्षसम्मका बालबालिकाले यस कार्यविधि बमोजिम स्थानीय तहमा सुचिकृत गरेको बालक्लब वा बाल संस्था सम्झनु पर्दछ।
 - (ङ) "बाल कल्याण अधिकारी" भन्नाले बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ६१ बमोजिम नगरकार्यपालिकाले नियुक्त गरेको वा तोकेको बाल कल्याण अधिकारी सम्झनु पर्दछ।
 - (च) बाल कोष भन्नाले जोखिममा परेका तथा विशेष संरक्षणका आवश्यकता भएका बालबालिकाको संरक्षण सहायताका लागि भद्रपुर नगरपालिकामा खडा गरिएको बाल कोष भन्ने सम्झनु पर्दछ।

जीवनकुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

- (छ) विशेष संरक्षणका आवश्यकता भएका बालबालिका भन्नाले ऐनको दफा ४८ बमोजिमका बालबालिका भन्ने सम्झनु पर्दछ ।
- (ज) "बाल सञ्जाल" भन्नाले बाल क्लब वा संस्थाको सञ्जाल सम्झनु पर्दछ ।
- (झ) "मनोविज्ञ" भन्नाले ऐनको दफा ६२ बमोजिम स्थानीय तहमा नियुक्त बाल मनोविज्ञ एवम् सामाजिक कार्य तथा मनोविज्ञान सम्बन्धमा तालिम प्राप्त गरी स्थानीय तहमा बालबालिकालाई सेवा दिने उद्देश्यले सूचीकृत व्यक्ति एवं सो सम्बन्धमा विशेषज्ञता प्राप्त सूचीकृत संस्थालाई समेत सम्झनु पर्दछ ।
- (ञ) स्थानीय तह भन्नाले भद्रपुर नगरपालिका भन्ने सम्झनु पर्दछ ।
- (ट) प्रमुख भन्नाले भद्रपुर नगरपालिकाको प्रमुख भन्ने सम्झनु पर्दछ ।
- (ठ) उप-प्रमुख भन्नाले भद्रपुर नगरपालिकाको उप-प्रमुख भन्ने सम्झनु पर्दछ ।
- (ड) वडा अध्यक्ष भन्नाले भद्रपुर नगरपालिका अन्तर्गतको वडा अध्यक्षको पदमा निर्वाचित व्यक्ति वा सो पदमा रही कार्य गर्न तोकिएको व्यक्ति भन्ने सम्झनु पर्दछ ।
- (ढ) प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत भन्नाले भद्रपुर नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतलाई संझनु पर्दछ ।
- (ण) समिति भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम गठन भएको भद्रपुर नगरपालिकाको बाल अधिकार समिति भन्ने सम्झनु पर्छ । यसले वडा स्तरमा गठन भएको समिति समेतलाई जनाउनेछ ।
- (त) परिषद भन्नाले ऐनको दफा ५९ बमोजिम गठित राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषद् भन्ने सम्झनु पर्दछ ।
- (थ) सेवा प्रदायक निकाय भन्नाले स्थानीय तहमा तहमा सेवा प्रवाह गरिरहेको सरकारी कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, विद्यालय, प्रहरी चौकी तथा यस्ता अन्य निकायहरूलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (द) प्रदेश मन्त्रालय भन्नाले प्रदेश नं. १, प्रदेश सामाजिक विकास मन्त्रालय भन्ने सम्झनु पर्दछ ।
- (ध) मन्त्रालय भन्नाले नेपाल सरकार, महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय भन्ने सम्झनु पर्दछ ।
- (न) प्रदेश समिति भन्नाले प्रदेश नं. १ को प्रदेश बाल अधिकार समिति भन्ने सम्झनु पर्दछ ।
- (न) "संस्था" भन्नाले बाल अधिकार संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेका संघ/संस्था, संगठन तथा सामुदायिक संस्थाहरूलाई सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद २

उद्देश्य

जीवनकुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

३. उद्देश्य: यस कार्यविधिको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेका छन्
- (क) स्थानीय तहमा बालबालिकाको हक, हित र अधिकारको संरक्षण तथा सम्बर्धनका लागि कानूनी, नीतिगत, संस्थागत, संरचनागत, कार्यक्रमिक व्यवस्थामा स्पष्टता ल्याउने।
 - (ख) स्थानीय तहमा बालमैत्री शासन, बालमैत्री संरचना, बालमैत्री प्रक्रियाको अवलम्बन तथा प्रवर्धन गर्ने।
 - (ग) बालबालिका माथि हुने सबै प्रकारका हिंसा, दुर्व्यवहार, शोषण, अवहेलना, वेवास्ताको अन्त्यका लागि बहुपक्षीय समन्वय तथा सहकार्य स्थापित गर्ने।

परिच्छेद ३

बाल अधिकारको संरक्षण तथा सम्बर्धन गर्ने

४. बाल अधिकारको संरक्षण गर्नुपर्ने: (१) भद्रपुर नगरपालिकाका बालबालिकाको बाल अधिकारको संरक्षण तथा सम्बर्धन गर्नु नगरपालिकाको दायित्व हुनेछ।
- (२) नगरपालिका भित्र बालबालिकाको स्वस्थ जिवन तथा बाँच्न पाउने अधिकारको कार्यान्वयन र बालबालिकाको विकासका लागि बालबालिकामाथि हुन सक्ने दुर्घटनाको रोकथाम, जोखिमको न्यूनीकरण लगायतका प्रतिरोधात्मक र सुरक्षा सेवाका लागि नगरपालिकाले देहायका उपायहरू अवलम्बन गर्नेछः
- (क) विद्यालय व्यवस्थापन समितिले विद्यालय परिसरलाई पर्खाल वा घेराबार लगाई अवाञ्छित व्यक्ति तथा चौपायाको प्रवेशलाई रोक्नुपर्नेछ।
 - (ख) भद्रपुर नगरपालिकाले विद्यालय क्षेत्रको २०० मिटर वरिपरिको बाटोमा सवारी साधनको गती अधिकतम २० किमि प्रति घण्टा तथा हर्न निषेधित क्षेत्र लागु गर्नेछ।
 - (ग) स्थानिय तहबाट सञ्चालित स्वास्थ्य संस्थाहरूले अनिवार्य रूपमा न्यूनतम महिनाको एक पटक निःशुल्क औषधि र परिक्षण सुविधा सहितको विद्यालय स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्नेछ।
 - (घ) यस नगरपालिका भित्र सञ्चालित निजी स्वास्थ्य संस्थाहरूले नगरपालिका भित्रको कुनै एक सार्वजनिक विद्यालय र एक सामुदायिक वस्तीलाई आफ्नो सेवा क्षेत्र मानि निशुल्क औषधि तथा उपचार सेवा प्रदान गर्नेछ।
 - (ङ) नगरपालिकाबाट सञ्चालित स्वास्थ्य संस्थाहरूले गर्भवती महिलाहरूलाई निःशुल्क नियमित स्वास्थ्य जाँच तथा स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी गराउने सुविधा र प्रोत्साहन गर्नुपर्नेछ।
 - (च) सामुदायिक तथा सरकारी स्वास्थ्य केन्द्रहरूले न्यूनतम वार्षिक २ पटक खोप, पोषण तथा मातृशिशु स्याहार सम्बन्धी कार्यक्रम वस्ती तथा विद्यालय स्तरमा सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।
 - (छ) नगरपालिका भित्र निर्माण गरिने भौतिक पूर्वाधारमा बाल सुरक्षाको सुनिश्चितता गरी मात्र अनुमती प्रदान गर्नुपर्नेछ।

- (ज) सम्बन्धित वडा समितिहरूले आफ्नो क्षेत्रभित्र सञ्चालित विद्यालयको १०० मिटरको दुरीभित्र मदिरा, चुरोट तथा सुर्तिजन्य लगायतका सामग्री बिक्री वितरण तथा उपभोग गर्न निषेध गर्नेछ ।
- (झ) विद्यालय परिसर वरपर कुनै पनि चलचित्र, मादक पदार्थ, चुरोट, रक्सी तथा अश्लील तस्वीर, होर्डिङ बोर्ड, पोस्टर पम्प्लेट लगाएतका प्रचार प्रसार गर्न निषेध गर्नेछ ।
- (ञ) १८ वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकालाई सुर्ती, चुरोट तथा मदिराजन्य पदार्थ र अश्लील साहित्य तथा सामग्री बिक्री वितरण गर्न निषेध गर्नेछ ।
- (ट) बालबालिकाका लागि अस्वस्थकर र हानिकारक भनी प्रमाणित गरिएको खेलौना तथा खाद्य पदार्थहरू बजारमा बिक्री वितरण गर्न निषेध गर्नेछ ।
- (३) नगरपालिकामा सेवा प्रवाह गरिरहेका विद्यालय, बालबालिका संग प्रत्यक्ष काम गर्ने प्रत्येक सार्वजनिक निकाय तथा निजी क्षेत्र एवम् सामाजिक संस्थाहरूले बालबालिका विरुद्धको हिंसा वा बाल यौन दुर्व्यवहार रोकथाम गर्न, बालबालिकाको संरक्षण सुनिश्चित गर्न र उजुरीको तत्काल कारवाहीको लागि संस्थागत तहमा बाल संरक्षण मापदण्ड निर्माण गरी लागू गर्ने अनिवार्य व्यवस्थाको लागि भद्रपुर नगरपालिकाले सहजीकरण गर्नेछ ।
- (४) भद्रपुर नगरपालिकाले बालबालिकाको संरक्षणका लागि देहायका उपायहरू अवलम्बन गर्नेछः-
- (क) विद्यालयमा अवाञ्छित राजनीतिक गतिविधि, हस्तक्षेप तथा बालबालिका एवम् शिक्षकहरूको दलगत परिचालनमा निषेध गर्नेछ ।
- (ख) प्रचलित कानून बाहेक बिना कारण विद्यालय उमेरका बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना हुनबाट रोक्न वा विद्यालयबाट निष्कासन गर्न पाइने छैन ।
- (ग) विद्यालयमा शिक्षक, विद्यार्थी, प्रशासक एवम् अभिभावक तथा आगन्तुकहरूले बालबालिका बीच कुनै पनि भेदभाव, शारीरिक तथा मानसिक एवम् यौन हिंसा र दुर्व्यवहार, अवहेलना गर्न तथा बालबालिकामाथि शारीरिक एव मानसिक चोट पुग्ने दण्ड सजाय गर्न निषेध गरिनेछ ।
- (घ) प्रत्येक विद्यालयमा सफा पिउने पानी, शौचालयमा पर्याप्त पानीको व्यवस्था, किशोरीका लागि महिनावारी प्याड तथा प्रारम्भिक उपचार बाकसको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।
- (ङ) बालबालिकाविरुद्ध हुने हिंसा, दुर्व्यवहार, शोषण अन्त्यका लागि प्रत्येक विद्यालय तथा बालबालिकासँग कार्य गर्ने निकायले बाल संरक्षण मापदण्ड उजुरी र सम्बोधन तथा प्रेषण प्रणालीलाई लागू गर्नुपर्नेछ ।
- (च) विद्यालयमा शिक्षा तथा अन्य सुविधाका नाममा धार्मिक द्वेष फैलाउने, धर्म परिवर्तन गर्न लगाउने र फरक जात, समुदाय, सम्प्रदाय तथा संस्कृति प्रति द्वेष तथा घृणा जगाउने कार्य निषेध गर्नुपर्नेछ ।
- (छ) नगरपालिकाले जोखिममा रहेका बालबालिकाको तत्काल उद्धार, संरक्षण तथा व्यवस्थापनका लागि बाल हेल्पडेक्सको स्थापना गरी बाल हेल्पलाईन संचालन गर्ने छ । साथै बालहेल्प लाईन नं. १०९८ तथा हराएका, वेवारिस फेला परेका बालबालिकाको

सकुशल उद्धार तथा व्यवस्थापनका लागि बालबालिका खोजतलास सेवा केन्द्रको नं. १०४ सँग समन्वय र सहकार्यको व्यवस्था गर्नेछ ।

- (ज) नगरपालिका तथा वडा कार्यालयहरूले बाल अधिकारको संरक्षण तथा सम्बर्धनका लागि शिक्षा र स्वास्थ्यका बजेट अतिरिक्त अनिवार्य रूपमा पुँजीगत बजेटको १५ प्रतिशत बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाउनेछ ।
- (झ) प्रत्येक परिवारले आफ्नो परिवारमा जन्मिएका बालबालिकाको जन्मदर्ता प्रचलित कानून बमोजिम ३५ दिन भित्र गरिदिनु पर्नेछ ।
- (ञ) प्रत्येक परिवारले ३ देखि ५ वर्ष उमेरका बालबालिकालाई प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्रमा ५ देखि १८ वर्ष उमेरका बालबालिकालाई अनिवार्य विद्यालय भर्ना गर्ने र नियमित विद्यालय पठाउनु पर्नेछ ।
- (ट) कुनै पनि परिवारले आफ्ना बालबालिका माझ र समुदायका बालबालिका माझ लिङ्ग, जातजाति, रङ्ग, पारिवारिक हैसियत तथा शारीरिक र यौनिक अवस्थाका आधारमा भेदभाव गर्नेछैन ।
- (ठ) कसैले पनि प्रचलित कानून विपरित बालश्रमको प्रयोग गर्न पाउनेछैन ।
- (ड) समुदायमा कसैले पनि बालबालिका विरुद्ध हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार गरेमा वा त्यस्ता घटना हुन लागेको थाहा भएमा नजिकको प्रहरी कार्यालय वा स्थानीय बाल अधिकार समिति वा न्यायिक समितिमा उजुरी गर्नसक्नेछ । यसरी उजुरी प्राप्त भै सकेपछि अभिलेख राखि कानून बमोजिम आवश्यक कारवाही गर्नुपर्नेछ ।

५. बालबालिकाको सर्वोत्तम हित कायम गर्नुपर्ने: (१) नगरपालिका, बाल कल्याण अधिकारी, समाजसेवी, सामाजिक संघ संस्था तथा बालबालिकाका निमित्त सेवा प्रदायक निकायहरूले बालबालिकाको सन्दर्भमा निर्णय लिँदा निम्न बमोजिम सर्वोत्तम हित निर्धारण गर्नु पर्नेछ:-

- (क) बालबालिकाको समग्र सामाजिक, पारिवारिक तथा शारीरिक अवस्थाको अध्ययन गरी आवश्यकताको पहिचान र प्राथमिकीकरण गर्ने ।
- (ख) बालबालिकाको परिवार वा तोकिएको संरक्षकको आर्थिक, सामाजिक पृष्ठभूमि अध्ययन गरी बालबालिकाका निमित्त शिक्षा, स्वास्थ्य तथा सुरक्षित हुन सक्ने नसक्ने निर्धारण गर्ने ।
- (ग) बालबालिकाको सम्बन्धित सवालमा उपलब्ध विकल्पहरूको सूची तयार गर्ने र सबै विकल्पको सबल पक्ष र जोखिमता पहिचान गर्ने ।
- (घ) सम्बन्धित बालबालिकाले आफ्नो विचार र अनुभव अभिव्यक्त गर्न सक्ने भए उसको धारणा लिखित रूपमा उतार गर्ने ।
- (ङ) सम्बन्धित बालबालिकाका लागि उपलब्ध विकल्पहरूमध्ये जोखिम रहित वा सबैभन्दा कम जोखिम भएको विकल्प निर्धारण गर्ने ।
- (च) निर्धारित गरिएको सेवा व्यवस्थामा जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरू लागु गर्ने ।

- (छ) नियमित रूपमा बालबालिकाको अवस्था अनुगमन मुल्यांकन तथा प्रतिवेदन संकलन गर्ने।
- (ज) निर्णय गर्ने अधिकारी वा अदालतले बालबालिकाको उच्चतम हित निर्धारण गर्ने प्रयोजनका निमित्त सम्बन्धित क्षेत्रका विशेषज्ञ वा विज्ञको धारणालाई प्रमाणमा लिन सक्नेछन्।
- (झ) निर्णय गर्ने अधिकारीले बालबालिकाको उच्चतम हित निर्धारण गर्दा निर्णय गर्नुपर्ने विषयमा स्थापित भएको अन्तराष्ट्रिय मान्यता र अभ्यासलाई उचित महत्व दिइनेछ।
६. बालमैत्री संरचना तथा अभ्यासको सुनिश्चितता: (१) स्थानीय तहमा बाल अधिकारको क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्था तथा निकायले देहायको प्रक्रियाबाट बालमैत्री संरचना तथा अभ्यासको सुनिश्चितता गर्न सक्नेछ:-
- (क) बालबालिकाले प्रत्यक्ष सहभागी हुने र सेवा लिने निकायहरूको संरचना र व्यवहार बालमैत्री र बाल सुरक्षित भएको सुनिश्चित गर्न स्थानीय तहले मन्त्रालये जारी गरेको मापदण्ड बमोजिम बालमैत्री अवस्थाको लेखाजोखा गर्नेछ।
- (ख) बालबालिकालाई सेवा प्रदान गर्ने निकायहरू बालमैत्री बनाउन नगरपालिकाले निर्देशन दिने, क्षमता विकास तथा सुधारका कार्यका लागि सहायता प्रदान गर्न सक्नेछ।
- (ग) बालमैत्री र बाल सुरक्षित नभएका निकायहरूलाई सेवा प्रदान गर्नबाट बालमैत्री नभएसम्मका लागि नगरपालिकाले सेवा प्रदान गर्नबाट रोक लगाउन सक्नेछ।

परिच्छेद ४

बाल सहभागिता

७. बाल सहभागिताको अभ्यास: (१) नगरपालिकाले आफ्नो धारणा बनाउन सक्षम भएका बालबालिकालाई आफूलाई असर पार्ने विषयमा सार्वजनिक निकाय वा संस्था लगायतबाट गरिने निर्णय प्रक्रियामा बाल सहभागिताको अभ्यास गर्नेछ।
- (२) नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रका घर परिवार विद्यालय तथा सामुदायिक सस्थाले गर्ने कार्यहरूमा बाल सहभागिताको अभ्यास प्रवर्द्धन गर्नेछ।
- (३) उपदफा (२) मा उल्लेख भए बमोजिमका बाल सहभागिताको अभ्यास गर्नु अभिभावक, संरक्षक तथा परिवारका अन्य सदस्यहरू तथा विद्यालय सार्वजनिक निकाय तथा सस्थाको कर्तव्य हुनेछ।
८. बाल सहभागिताका प्रवर्धनका नाममा गर्न नहुने कार्यहरू: (१) बालसहभागिताको नाममा व्यक्ति, संस्था, सार्वजनिक निकायले देहायका कामहरू गर्न, गराउन वा त्यसो गर्न कसैलाई दुरुत्साहन गर्नु हुँदैन:-
- (क) बालबालिकाको अध्ययनमा नियमित रूपमा बाधा तथा अवरोध पुग्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने वा सहभागी गराउने,

तर, बुवाआमा वा संरक्षकको लिखित मञ्जुरीनामा कुनै प्रतियोगितामा भाग लिन सक्नेछन्। यसरी भाग लिएका बालबालिकाका शिक्षा सुनिश्चित गर्न वैकल्पिक योजना बनाउनु पर्नेछ ।

- (ख) बालबालिकाको शारीरिक, मानसिक, संवेगात्मक, आध्यात्मिक, सामाजिक विकासमा असर पुर्याउने खालका कुनै पनि गतिविधि वा कार्यमा बालबालिकालाई संलग्न गराउने,
- (ग) बालबालिकालाई आमाबाबु, संरक्षक, विद्यालय लगायत कुनै पनि सरकारी निकाय वा गैरसरकारी संस्थाले र्याली, जुलुस, सभा आदिमा सहभागी गराउने,
- (घ) परम्परागत हानिकारक अभ्यास गर्न वा सो अभ्यासमा सहभागी गराउने,
- (ङ) विद्यालय लगायतका सरकारी निकाय वा गैरसरकारी संस्थाले कानून वा विधान बमोजिम आफूले गर्नुपर्ने काम बालबालिका वा बालक्लब वा संस्था वा तिनको सञ्जाल मार्फत गराउने

तर, बालबालिकालाई आफै प्रत्यक्ष फाइदा पुर्याउने उद्देश्यले उनीहरूलाई शारीरिक तथा मानसिक रूपमा प्रतिकूल असर नपर्नेगरी वातावरण अनुकूलका सामाजिक तथा सहभागितात्मक क्रियाकलापहरूमा सहभागी गराउन यस नियमले बाधा पुर्याउँदैन ।

९. बाल क्लब वा संस्था दर्ता तथा नवीकरण: बालबालिकाले बाल अधिकार संरक्षण र प्रवर्द्धनका लागि बालक्लब/ बाल संजाल गठन गरिने छ । बालक्लब /बालसंजाल को काम कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ । बालक्लब/ बाल संजाल सुचिकृत गरिनेछ ।

१०. बाल क्लब तथा सञ्जालले सञ्चालन गर्न नसक्ने कार्यक्रमहरूको सीमा देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) कुनै राजनीतिक दल वा त्यसको भातृ संगठनका पक्षपोषण वा विरोध गर्न ।
- (ख) समुदायको सार्वजनिक वा निजी सम्पत्ति दुरुपयोग तथा कसैको जीउ ज्यानमाथि क्षति पुर्याउने कार्य ।
- (ग) समुदायका निश्चित जातजाति, धर्म, क्षेत्र वा पेशाकर्मी प्रति गलत भावना र दृष्टिकोण सम्प्रेषण गर्ने कार्य ।
- (घ) हिंसा र दुर्यवहार पीडित तथा प्रभावित बालबालिकाको गोपनीयता भंग हुने र पहिचान खुल्ने गतिविधिहरू ।
- (ङ) सांस्कृतिक कारण बाहेक रातको समयमा र आफ्नो विद्यालय, बालगृह वा समुदायभन्दा बाहिर गएर गरिने गतिविधि तथा कार्यक्रमहरू । तर प्रतिस्पर्धा, आवासिय तालिम वा आयोजकहरूले उचित सुरक्षा प्रबन्ध गरेको अवस्थामा भने समुदाय, बालगृह वा विद्यालय भन्दा बाहिर गएर कार्यक्रम गर्न सकिने छ ।
- (च) उचित सुरक्षाको प्रबन्ध र आवश्यक पूर्व अनुमति बेगर सहभागीहरू जिउ ज्यानमा खतरा पुग्ने साहसिक खेलहरू खेलाउने कार्यहरू ।
- (छ) बाल समूह कोष निर्माण वा आय आर्जनका लागि बालश्रम तथा कुनै पनि व्यापार, व्यवसाय गर्ने कार्यहरू ।

सिवकुमार श्रेष्ठ
प्रमुख

- (ज) सिंगो परियोजना सञ्चालन गर्ने वा ठुला र लामो समयका गतिविधिहरू सञ्चालन गर्ने कार्य ।
- (झ) आर्थिक जिम्मेवारी लिई गरिने कार्यहरू ।
- (ञ) सामाजिक रुपमा अस्वीकार्य तथा नकारात्मक सामाजिक प्रभाव पार्ने कार्यहरू ।
- (ट) सामाजिक शान्ति, सुव्यवस्था तथा सुरक्षामा नकारात्मक असर पर्ने देखिएमा वा अन्य उपयुक्त कारण दर्शाई बाल अधिकारकर्मी, स्थानीय बाल अधिकार समिति तथा बालमैत्री शासन समन्वय समितिको परामर्शमा सुरक्षा निकाय वा नगरपालिका वा विद्यालयले निश्चित गतिविधिलाई रोक लगाएका कार्यहरू ।

११. बालक्लब वा संस्था र बाल सञ्जालको आर्थिक दायित्व: (१) बालक्लब वा संस्था र बाल सञ्जालले कुनै पनि किसिमको आर्थिक कारोबार गर्नु हुँदैन र अन्य कुनै व्यक्ति वा संस्थाले बालक्लब वा संस्था र बाल सञ्जाललाई आर्थिक दायित्व दिन हुँदैन ।

(२) बालक्लब वा संस्था र बाल सञ्जालसँग सहकार्य गर्दा सहकार्य गर्ने संस्थाले आर्थिक दायित्व व्यहोर्ने गरी सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

(३) बालक्लब वा संस्था र बाल सञ्जालले आफ्नो संस्थाको आर्थिक दायित्व सञ्चालन गर्न कुनै व्यक्ति वा संस्था लाई जिम्मेवारी दिन सक्नेछन् ।

(४) यसरी जिम्मेवारी पाएको संस्थाले प्रचलित कानून बमोजिम सामाजिक संस्थाले राख्ने लेखा प्रणाली बमोजिम संस्थाको लेखा राख्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद ५

बाल अधिकार समिति सम्बन्धी व्यवस्था

१४. स्थानीय बाल अधिकार समितिको गठन: (१) स्थानीय बाल अधिकार समितिमा देहाय बमोजिमका अध्यक्ष र सदस्य रहनेछन्:-

(क) नगरपालिकाको उपप्रमुखले तोकेको कार्यपालिका सदस्य	-अध्यक्ष
(ख) नगरपालिकाले तोकेको महिला वडा सदस्य सहित १ जना वडा सदस्य	-सदस्य
(ग) बालक्लब सरक्षक शिक्षक एक जना	-सदस्य
(घ) नगरपालिकाको महिला बालबालिका/सामाजिक विकास, शिक्षा र स्वास्थ्य शाखा हेर्ने प्रमुखहरू एक/एक जना	-सदस्य
(ङ) शिक्षक महासघ अध्यक्ष	-सदस्य
(च) नगरस्तरीय बाल सञ्जालको अध्यक्ष	-सदस्य
(छ) नेपाल प्रहरी	-सदस्य

कमल श्रेष्ठ
मुख

- (ज) बाल अधिकार, बाल संरक्षण, बाल कल्याण, शिक्षा, स्वास्थ्य तथा बाल न्यायका क्षेत्रमा कार्यानुभव भएका व्यक्ति मध्येबाट नगरपालिकाले मनोनयन गरेका कम्तीमा एक जना महिला सहित दुई जना -सदस्य
(झ) नगर प्रहरी एक जना -सदस्य
(ञ) बाल मनोविज्ञ वा मनोसामाजिक विमर्शकर्ता -सदस्य
(ट) बाल कल्याण अधिकारी -सदस्य-सचिव

(२) उपदफा (१) को खण्ड (ज) र (ञ) बमोजिम मनोनित सदस्यको पदावधि चार वर्षको हुनेछ र सदस्यमा मनोनयन हुनको लागि देहाय बमोजिमको योग्यता पूरा भएको हुनु पर्नेछ:-

- (क) नेपाली नागरिक,-+
(ख) पच्चीस वर्ष उमेर पूरा भएको,
(ग) मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट कम्तीमा प्रविणता प्रमाण-पत्र तह वा कक्षा एस.एल.सी. वा सो सरह उत्तीर्ण गरेको,
(घ) भ्रष्टाचार, जबरजस्ती करणी, मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार, लागू औषध बिक्री, वितरण तथा ओसार पसार, सम्पत्ति शुद्धीकरण, राहदानी दुरुपयोग, अपहरण सम्बन्धी कसूर, सङ्गठित अपराध, बालबालिका विरुद्धको कसूर, बाल अधिकार हनन वा नैतिक पतन देखिने अन्य फौजदारी कसूरमा सजाय नपाएको,
(ङ) मनोनित हुँदाको बखत राजनीतिक दलको सदस्य नरहेको।

१५. स्थानीय बाल अधिकार समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) स्थानीय बाल अधिकार समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) समितिको दीर्घकालीन नीति, योजना र वार्षिक कार्यक्रम तय गर्ने,
(ख) बालबालिकाको अधिकारको सम्मान, संरक्षण, प्रवर्धन र परिपूर्तिको लागि आवश्यक स्थानीय नीति, कानून, योजना, कार्यक्रम र संस्थागत संयन्त्रको व्यवस्था गर्न नगरपालिकालाई सिफारिश गर्ने,
(ग) नगरपालिकाबाट सञ्चालित बालबालिका सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा समीक्षा गरी सुझाव दिने,
(घ) नेपाल पक्ष रहेका बाल अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सन्धिसँग सम्बन्धित नगरपालिकास्तरीय आवधिक प्रतिवेदन तयार गर्न सहजीकरण गर्ने,
(ङ) नगरपालिका भित्र हुन सक्ने बाल विवाह, बाल श्रम, शारीरिक तथा मानसिक पीडा तथा बाल यौन दुर्व्यवहार जस्ता सबै प्रकारका बाल हिंसाको रोकथाम, निषेध र नियन्त्रण तथा सडक बालबालिकाको उद्धार, पुनःस्थापना, संरक्षण र व्यवस्थापनमा समन्वय, सहयोग र सहजीकरण गर्ने,

जीवनकुम्भार
नगर प्रमुख

- (च) बाल अधिकार संरक्षण तथा प्रवर्धन गर्ने सम्बन्धमा सरोकारवालाको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने गराउने,
- (छ) नगरपालिकामा एक आर्थिक वर्षमा बालबालिका सम्बन्धी भए/गरेका कार्यहरू र बालबालिका तथा बाल अधिकारको अवस्था समेट्ने गरी बालबालिका सम्बन्धी वार्षिक प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने, वेबसाइटमा राख्ने, समिति तथा नगरपालिकामा सुरक्षित राख्ने
- (ज) बालबालिका सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन, अभिलेखीकरण तथा सूचना प्रणालीको विकास, सञ्चालन, व्यवस्थापन र सुदृढीकरणमा सहयोग गर्ने,
- (झ) समितिको सचिवालय, जनशक्ति र आर्थिक स्रोत साधनको व्यवस्था मिलाउने, परिचालन गर्ने, समन्वय र सहयोग गर्ने,
- (ञ) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र नगरपालिकाको स्वीकृत योजना, वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम अनुकूल प्राथमिकता निर्धारण गरी बाल संरक्षण तथा बाल अधिकार प्रवर्धनका लागि विशेष राष्ट्रिय अभियान सञ्चालनमा सहयोग गर्ने,
- (ट) समितिले बालबालिका खोजतलास नं. १०४ तथा बाल हेल्पलाइन नं. १०९८ (दश,नौ, आठ) नेपाल सञ्चालन सेवा अभिवृद्धिमा समन्वय, सहयोग र सहजीकरण गर्ने,
- (ठ) धर्मपुत्र धर्मपुत्री लिन दिन चाहने दम्पति तथा व्यक्तिलाई समितिमा सूचिकृत गरी आन्तरिक धर्मपुत्र धर्मपुत्री लिने दिने व्यवस्थालाई सहजीकरण गर्ने,
- (ड) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका तथा अनाथ बालबालिकालाई धर्मपुत्र धर्मपुत्री लिन दिन, संरक्षक र माथवर नियुक्त गर्न नगरपालिका र अदालतलाई सहयोग गर्ने,
- (ढ) नगरपालिका भित्र हुन सक्ने बाढी, पहिरो, हुरी बतास, शीत लहर र आगो जस्तो प्राकृतिक प्रकोप, मानवबाट सिर्जित संकट तथा विभिन्न महामारीबाट बालबालिकाको तत्काल आकस्मिक उद्धार, संरक्षण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने,
- (ण) नगरपालिका भित्र सञ्चालित बाल गृह, बाल सुधार गृह, अस्थायी संरक्षण सेवा केन्द्र, पुनःस्थापना केन्द्र लगायतमा आश्रित बालबालिकाको समग्र स्थिति र उपलब्ध सेवाको गुणस्तर तथा प्रभावकारिताका सम्बन्धमा देहायका कुराहरू समेत जाचबुझ गरी अनुगमन, निरीक्षण, बन्द तथा कारबाही गर्न सुझाव तथा प्रतिवेदन सहित मन्त्रालयमा सिफारिश गर्ने,

(१) बालबालिकाको वैयक्तिक विवरण अद्यावधिक गरी राखेको छ वा छैन,

जीवनकुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

-
- (२) बालबालिकालाई नियमित रूपमा शिक्षा तथा तालीम प्रदान गरिएको छ वा छैन,
 - (३) बाल क्लब गठन गरी बालबालिकालाई खेलकूद, मनोरञ्जन तथा सांस्कृतिक कार्यक्रम लगायतका बाल सहभागिता जस्ता अन्य क्रियाकलापमा संलग्न गराइएको छ वा छैन,
 - (४) बालबालिकालाई ऐन, प्रचलित कानून तथा मापदण्ड बमोजिमको सुविधा प्रदान गरिएको छ वा छैन,
 - (५) बाल गृह, बाल सुधार गृह, अस्थायी संरक्षण सेवा केन्द्र, पुनःस्थापना केन्द्र तथा सामाजिकीकरण केन्द्रमा कुनै अवाञ्छित कार्य भए गरेको छ वा छैन,
 - (६) उपखण्ड (५) मा उल्लिखित गृह र केन्द्रमा बालमैत्री व्यवहार तथा वातावरण कायम गरिएको छ वा छैन,
 - (७) बाल गृहमा आश्रित बालबालिका वैकल्पिक हेरचाहको व्यवस्थाको प्राथमिकतानुसार अन्तिम विकल्पको रूपमा बाल कल्याण अधिकारबाट व्यवस्था मिलाइ राखिएको छ वा छैन,
 - (८) व्यवस्थापन पक्ष तथा बालबालिकाले ऐन, प्रचलित कानून वा मापदण्डको पालन गर्नु पर्ने कुराहरु पालन गरेको छ वा छैन,
 - (९) उपलब्ध स्रोत साधनलाई मध्य नजर गरी बालबालिकाको सर्वोत्तम हितलाई ध्यान दिएको छ वा छैन,
 - (१०) बाल संरक्षण मापदण्ड निर्माण गरी लागू गरिएको छ वा छैन ।

(२) समितिले उपदफा (१) बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकार मध्ये केही अधिकार आवश्यकता अनुसार बाल कल्याण अधिकारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

१६. स्थानीय बाल अधिकार समितिको बैठक सम्बन्धी व्यवस्था: स्थानीय बाल अधिकार समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि देहाय बमोजिम निर्धारण गरिएको छ:-

- (१) समितिको बैठक कम्तीमा वर्षको चार पटक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ
- (२) अध्यक्षको निर्देशनमा समितिको बैठक सदस्य-सचिवले बोलाउनेछ ।
- (३) सदस्य-सचिवले समितिको बैठक बस्ने सूचना सहित बैठकमा छलफल हुने विषयहरूको सूची तीन दिन अगावै समितिका सदस्यहरूलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (४) समितिमा तत्काल कायम रहेका सदस्य सङ्ख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्यहरू उपस्थित भएमा समितिको बैठकको लागि गणपूरक सङ्ख्या पुगेको मानिनेछ ।

जीवनकुमार श्रेष्ठ
मुख्य प्रमुख

-
- (५) समितिको बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ र निजको अनुपस्थितिमा उपस्थित सदस्यहरूले आफू मध्येबाट छानेको ज्येष्ठ सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।
 - (६) बैठकमा उपस्थित सदस्यहरूको बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ । मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिन सक्नेछ ।
 - (७) समितिको बैठकको निर्णय समितिको अध्यक्ष र सदस्य-सचिवद्वारा प्रमाणित गरिनेछ ।
 - (८) समितिको बैठक तथा सञ्चालन खर्च स्थानीय तहको नियमानुसार हुनेछ ।
 - (९) बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१७. उपसमिति वा कार्यटोली गठन गर्न सक्ने: (१) समितिले आफूले गर्नु पर्ने कुनै काम सुचारु रूपले सञ्चालन गर्नको निमित्त बाल विशेषज्ञ वा विज्ञ, बाल मनोविज्ञ, समाज सेवी, सामाजिक कार्यकर्ता, शिक्षक, चिकित्सक, बाल क्लबका प्रतिनिधि, सामाजिक परिचालक तथा बाल अधिकारकर्मीहरू मध्ये आवश्यकतानुसार समावेश हुने गरी निश्चित अवधिका लागि बढीमा तीन सदस्यीय उपसमिति वा कार्यटोली गठन गरी परिचालन गर्न सक्नेछ ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिम गठन हुने उपसमिति वा कार्य टोलीको काम, कर्तव्य र अधिकार, कार्य प्रकृति अनुसार काममा खटिए वा काम गरे वापत टोली वा सदस्यले पाउने भत्ता वा पारिश्रमिक वा सेवा सुविधा तथा अन्य कार्यविधि नगरपालिकाको प्रचलित नियमानुसार समितिले तोकी दिए बमोजिम हुनेछ ।

१८. वडा स्तरीय बाल अधिकार समिति: (१) वडा स्तरीय बाल अधिकार समितिमा देहाय बमोजिमका अध्यक्ष र सदस्य रहनेछन्:-

(क) सम्बन्धित वडाको वडा अध्यक्ष १ जना	-अध्यक्ष
(ख) वडाले तोकेको महिला सदस्य सहित दुई जना
वडा सदस्य, स्थानिय माध्यमिक विद्यालयका प्रधानाध्यापक वा शिक्षक गरी जम्मा तिन जना	-सदस्य
(ग) वडाको स्वास्थ्य इकाइ हेर्ने प्रमुख	-सदस्य
(घ) वडा स्तरीय बाल सञ्चालको अध्यक्ष	-सदस्य
(ङ) वडा प्रहरी प्रमुख	-सदस्य
(च) लैंगिक हिंसा नीगरानी समुह संयोजक	-सदस्य
(छ) वडा सचिव	-सदस्य-सचिव

- (२) उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिम मनोनित सदस्यको पदावधि चार वर्षको हुनेछ ।

जीवनकुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

१९ वडा स्तरीय बाल अधिकार समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) वडा स्तरीय बाल अधिकार समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:

- (क) वडाबाट प्रस्तावित हुने बालबालिका र बाल अधिकार सम्बन्धी योजना, नीति र कार्यक्रमहरूको बाल अधिकारमा आधारित सहभागितामूलक ढंगबाट निर्माण गर्ने
- (ख) वडालाई बालमैत्री दिगोपनाका लागि सहयोग गर्ने
- (ग) वडा तहमा बाल अधिकारको अवस्था अनुगमन गर्ने
- (घ) बालबालिकाको सम्बन्धमा प्राप्त उजुरीहरूको संकलन गर्ने र रायसहित न्यायिक समितिमा पठाउने
- (ङ) बालबालिकासंग परामर्श तथा छलफल कार्यक्रम गर्ने गराउने
- (च) वडास्तरमा बालश्रम, बाल विवाह, बेचबिखन, ओसारपसार, बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा, दुर्व्यवहार, शोषण अन्त्यका लागि बाल संरक्षण मापदण्ड तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने
- (छ) सार्वजनिक सुनुवाइका समयमा स्थानीय तहबाट सम्पन्न भएका बाल अधिकारका कार्यहरूको प्रगति विवरण सार्वजनिक गर्ने
- (ज) वडा तहमा बाल अधिकारका लागि कार्यरत सरकारी निकाय, संघसंस्था, परियोजना तथा सेवाहरूको नक्सांकन गर्ने
- (झ) बाल अधिकारको संरक्षण तथा सम्बर्धनका लागि सरोकारवाला निकायहरूसंग समन्वय तथा सहकार्य गर्ने
- (ञ) वडामा रहेका बालक्लब, सञ्जाल, समूहको सूची तयार गरी स्थानीय बाल अधिकार समितिमा पेश गर्ने
- (ट) वडामा सञ्चालित बालगृह, अस्थायी संरक्षण सेवा केन्द्रहरूको अनुगमन गरी स्थानीय बाल अधिकार समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्ने

परिच्छेद ६

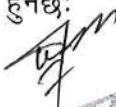
बाल कल्याण अधिकारी

२०. बाल कल्याण अधिकारी को व्यवस्था (१) नगरपालिकाले ऐनको दफा ६१ को उपदफा (१) बमोजिम हुने गरी एकजना बाल कल्याण अधिकारीको रूपमा तोक्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम नगरपालिकाले महिला तथा बालबालिका शाखा प्रमुखलाई बाल कल्याण अधिकारी तोक्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम तोकेको बाल कल्याण अधिकारीले स्थानीय बाल अधिकार समितिको सदस्य सचिवको रूपमा काम गर्नेछ ।

२१. बाल कल्याण अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार: बाल कल्याण अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:

जीवनकुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

- (क) स्थानीय बालअधिकार समितिको निर्णय एवं निर्देशनहरू कार्यान्वयन गर्ने वा गराउने ।
- (ख) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहबाट स्वीकृत नीति र योजना अनुरूप समितिको वार्षिक कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्न नगरपालिका र स्थानीय बाल अधिकार समितिलाई आवश्यक सहयोग गर्ने एवं कार्य सम्पादनको प्रगति प्रतिवेदन समितिको बैठकमा पेश गर्ने ।
- (ग) नगरपालिका भित्र स्थायी तथा अस्थायी रूपमा बसोबास गर्ने सबै बालबालिकाले प्राप्त गर्नुपर्ने हेरचाह, स्वास्थ्य, शिक्षा, संरक्षण तथा सहभागिताको अवस्था सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन, अध्यावधिक र विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने ।
- (घ) नगरपालिकाका जोखिममा परेका, विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका, वैकल्पिक हेरचाहको आवश्यकता भएका तथा कसूरबाट पीडित बालबालिकाको तत्काल उद्धार, मनोसामाजिक विमर्श, उपचार, अस्थायी संरक्षण, आमाबाबुलाई पारिवारिक सहयोग, पारिवारिक पुनर्मिलन तथा वैकल्पिक स्याहार लगायतका कार्य गर्ने ।
- (ङ) खण्ड (घ) बमोजिमका कार्य गर्न कार्ययोजना तयार गरी स्थानीय बाल अधिकार समिति समक्ष स्वीकृतिका लागि पेश गर्ने र स्वीकृत कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्ने ।
- (च) खण्ड (घ) मा उल्लेखित बालबालिकाको सहायताका लागि यस नियमावली बमोजिम जारी हुने निर्देशिका तथा मापदण्डमा उल्लेख भए बमोजिमको अन्य कार्य गर्ने ।
- (छ) आन्तरिक तथा अन्तरदेशीय धर्मपुत्र/धर्मपुत्रीका रूपमा जान योग्य आफ्नो भौगोलिक क्षेत्रभित्र स्थायी ठेगाना भएका बालबालिकाको विवरण नगरपालिकाबाट स्वीकृत गराई राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषद्मा उपलब्ध गराउने ।
- (ज) बालबालिका विरुद्धको कसूरको अनुसन्धान प्रक्रियामा पीडित तथा कानूनको विवादमा परेका बालबालिकाको अस्थायी तथा पारिवारिक संरक्षणका लागि प्रहरी कार्यालय तथा अदालतलाई आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- (झ) ऐनको दफा ४९ बमोजिम नगरपालिका भित्र भएको वैकल्पिक हेरचाहको व्यवस्था, पुनर्स्थापना केन्द्र, अस्थायी संरक्षण सेवा, निगरानी कक्ष, तथा बालबालिकालाई शैक्षिक प्रयोजनका लागि राखिएका मठ, गुरुकुल, गुम्बा, मदरसा, चर्च जस्ता आवासीय गृहको

जीवनकुमार श्रेष्ठ
प्रमुख

नियमित अनुगमन गरी सोको प्रतिवेदन बालअधिकार समिति तथा अन्य सम्बन्धित निकायमा पेश गर्ने ।

- (ज) नगरपालिकामा भएका बालअधिकार उल्लंघन सम्बन्धी घटनामा बालबालिकाको तत्काल उद्धार, राहत, संरक्षण र घटनाको समन्वय तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- (ट) मुलुकी देवानी संहिता, २०७४ बमोजिम बालबालिकाको संरक्षक वा माथवर नियुक्तिका लागि अदालतमा निवेदन दिने ।
- (ठ) बालबालिकाको लागि वैकल्पिक हेरचाहको उपलब्धताको प्रतिवेदन अदालतले माग गरेको अवस्थामा पेश गर्ने ।
- (ड) वैकल्पिक हेरचाहमा राखिएका बालबालिकाको जन्मदर्ता गर्न, नागरिकता बनाउन र निजको चल अचल सम्पत्तिको अभिलेख राखी संरक्षण गर्न सम्बन्धित निकायमा सहजीकरण तथा सिफारिस गर्ने ।
- (ढ) बालबालिकाको गोपनीयताको हकको उल्लंघन नहुने गरी खण्ड (ग), (झ), (ञ) र प्रचलित कानून बमोजिम प्रकाशित गर्नुपर्ने सूचना समेतको प्रतिवेदन स्थानीय बाल अधिकार समितिको स्वीकृतिमा प्रकाशन गर्ने र सोको विवरण आर्थिक वर्ष समाप्त भएको साठी दिनभित्र प्रदेश बाल अधिकार समिति र राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषदमा पेश गर्ने ।
- (ण) नगरपालिकाको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा बालबालिकाको विषयलाई प्राथमिकता दिन पहल गर्ने ।
- (त) समितिबाट प्रत्यायोजित अन्य काम गर्ने गराउने ।

परिच्छेद ७

बाल मनोविज्ञ वा मनोसामाजिक विमर्शकर्ता तथा सेवा प्रदायक निकाय सम्बन्धी व्यवस्था

२२. बाल मनोविज्ञ वा मनोसामाजिक विमर्शकर्ताको सूची तथा नियुक्ती: (१) यस नगरपालिकामा रही बालमनोविज्ञ वा मनोसामाजिक विमर्शकर्ताको रूपमा काम गर्न चाहने व्यक्तिले स्थानीय बाल अधिकार समिति समक्ष आफ्नो नाम सूचीकृत गराउनु पर्नेछ ।

जीवनकुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

- (२) उपदफा (१) बमोजिम बालमनोविज्ञ वा मनोसामाजिक विमर्शकर्तालाई सूचीकृत गर्नका निमित्त स्थानीय बाल अधिकार समितिले निवेदकले पेश गर्नुपर्ने आवश्यक कागजात तथा विवरणको सूचीसमेत संलग्न गरी सात दिनको सार्वजनिक सूचना जारी गर्नेछ ।
- (३) बाल मनोविज्ञ वा मनोसामाजिक विमर्शकर्ताको रूपमा काम गर्न इच्छुक व्यक्तिले सूचनामा तोकिए बमोजिमका कागजात तथा व्यक्तिगत विवरण सहित स्थानीय बालअधिकार समितिमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (४) उप-दफा (३) बमोजिमको निवेदन तथा कागजातको जाँचबुझ गर्दा स्थानीय बाल अधिकार समितिले तोकेको न्यूनतम योग्यता पुगेका निवेदकहरूलाई बालमनोविज्ञ वा मनोसामाजिक विमर्शकर्ता रूपमा स्थानीय बाल अधिकार समितिले सूचीकृत गरी सोको सूचना प्रकाशन गर्नेछ ।
- (५) बालमनोविज्ञ वा मनोसामाजिक विमर्शकर्ताको छनौट र नियुक्तिको प्रक्रिया, निजको काम, कर्तव्य, अधिकार, भत्ता तथा अन्य सुविधा स्थानीय बाल अधिकार समितिको सिफारिसमा नगरपालिकाले तोकेबमोजिम हुनेछ ।
- (६) उपदफा (५) बमोजिम नियुक्त हुने बालमनोविज्ञ वा मनोसामाजिक विमर्शकर्ताको पारिश्रमिक नगरपालिकाले व्यवस्था गर्नेछ ।

२३. सेवा प्रदायक निकायको नक्सांकन तथा सूचीकरण: (१) नगरपालिकामा रही बालबालिकाको हक, हित र अधिकारको संरक्षण तथा सम्बर्धनका लागि ईच्छुक सामाजिक संस्थाहरू संघ संस्था नियमन तथा संचालन कार्यविधि २०७७ बमोजिम यस नगरपालिकामा अनिवार्य रूपमा सूचीकृत हुनु पर्दछ ।

- (२) यस नगरपालिकामा सूचीकृत भएका मध्ये बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघ संस्थाको संस्थागत विवरण सहित स्थानीय बाल अधिकार समितिमा अभिलेख राख्ने ।
- (३) उप-दफा (२) बमोजिम सुचिकृत भएका संघ संस्थालाई सेवा प्रदायक निकायको रूपमा स्थानीय बाल अधिकार समितिले सूचीकृत गरी सोको सूचना प्रकाशन गर्नेछ ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम सूचीकृत भएका निकायलाई समितिले आवश्यक परेको बेलामा सम्झौता गरी सेवा प्रवाहको अवसर प्रदान गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद ८

बाल कोष तथा विविध

२४. बालकोष: विशेष संरक्षणका आवश्यकता भएका तथा जोखिममा परेका तथा हिंसा पीडित बालबालिकाको सहयोगार्थ नगरपालिकामा एक बाल कोष रहनेछ ।

विविध

२५. स्रोतको व्यवस्थापन: नगरपालिका तथा वडाले बाल अधिकारको संरक्षण तथा सम्बर्धन कार्य सञ्चालन गर्न योजना निर्माण गरी सो योजनाको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक बजेट तथा स्रोतको व्यवस्थापन गर्नेछ ।

जीवनकुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

२६. प्रोत्साहन पुरस्कारको व्यवस्था: बाल अधिकारको संरक्षण तथा सम्बर्धन कार्यमा उल्लेखनीय योगदान दिने व्यक्ति, बालक्लब, सञ्जाल तथा संघसंस्थालाई नगरपालिकाले उचित पुरस्कार प्रदान गर्न सक्नेछ

२७. कार्यविधिको व्याख्या गर्ने वा बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार: कार्यविधिको कार्यान्वयनको सिलसिलामा कुनै द्विविधा हुन गएमा सोको व्याख्या वा बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार नगर कार्यपालिकालाई हुनेछ।

२८. संसोधन गर्न सकिने: यस कार्यविधिलाई नगरपालिकाले आवश्यकता अनुसार संसोधन गर्न सक्नेछ।

२९. खारेजी र बचाउ: यो कार्यविधि बालबालिका सम्बन्धी प्रचलित नेपाल सरकार तथा प्रदेश नं. १, प्रदेश सरकारको कानूनसंग बाझिन गएमा बाझिएको हदसम्म अमान्य हुनेछ र नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको कानूनमा लेखिए बमोजिम हुनेछ।

३०. यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिने: यस नगरपालिकाले यो कार्यविधि लागू हुनुभन्दा अघि गरेका बालबालिका सम्बन्धी कार्यहरू यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिनेछ। यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएका प्रक्रियाहरू अवलम्बन गर्दा बालबालिका सम्बन्धी प्रचलित नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको कानूनमा भएको बाल अधिकार संरक्षण र सम्बर्धन प्रक्रियाहरू अवलम्बन गर्न कुनै बाधा पर्ने छैन।

जीवनकुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

अनुसूची : १

परिच्छेद ३ को दफा (४) को बुँदा ४(छ) सँग सम्बन्धित

फारम १

घटना उजुरी फारम

उजुरी मिति :

१ बालबालिकाको विवरण

नाम.....लिंग.....उमेर.....
स्थायी ठेगाना.....गा.वि.स./न.पा.....वडा नं.....टोल.....जिल्ला
हालको ठेगाना.....गा.वि.स./न.पा.....वडा नं.....टोल.....जिल्ला
बाबुको नाम.....जीवित/मृत्यू/वेपत्ता/छाडेको.....
पेशा.....मृत्यू/वेपत्ता/छाडेको भए कति भयो.....
आमाको नाम.....जीवित/मृत्यू/वेपत्ता/छाडेको.....
पेशा.....मृत्यू/वेपत्ता/छाडेको भए कति भयो.....
बाबु/आमाको सम्पर्क नं.....
सौतेलो बाबु/आमा भए नाम.....
ठेगाना.....सम्पर्क फोन नं.....
बालबालिका हाल रहेको अभिभावक/आश्रितको नाम.....
ठेगाना.....सम्पर्क फोन.....

२) घटनाको संक्षिप्त विवरण

.....
.....
.....

३) बालबालिकाको हालको शारीरिक,मानसिक,स्वास्थ्य तथा संरक्षणको अवस्था

.....
.....

४) सेवा,सहयोग तथा कारवाहीको अपेक्षा

.....
.....
.....

संलग्न कागजातहरु :

उजुरकर्ताको नाम :

संस्थाको तर्फबाट भए संस्थाको नाम :

ठेगाना

सम्पर्क फोन र ईमेल

गोपनियातको नोट : चाहेको खण्डामा उजुरीकर्ताको नाम बेनामी राख्न सकिन्छ । पूर्व स्वीकृतिविना उजुरीकर्ताको नाम तेस्रो पक्षलाई दिइनेछैन ।

कार्यालय प्रयोजनाका निम्ती

यस उजुरी/सिफारिस सम्बन्धि बा.क.अ./बा.अ.अको टिप्पणी

.....
.....

टिप्पणीकर्ताको नाम..... हस्ताक्षर

मिति : २०...../...../.....

जीवनकुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

परिच्छेद ३ को दफा (४) को ४(६) सँग सम्बन्धित

घटना दर्ता फारम

क्र. स.	उजुरी मिति	उजुरी दिने व्यक्त वा संस्था	बालबालिकाको नाम	उमेर	लिंग	बालबालिकाको स्थायी ठेगाना	बाबुको नाम	आमाको नाम	बालबालिकालाई संरक्षण वा आश्रय दिने अभिभावकको नाम	सिफारिस गरिएको संस्था	सिफारिस मिति	कैफियत

जीवनिकुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

फारम नं. ३

सेवा /सहयोग सिफारिस फारम

सिफारिस मिति :

घटना दर्ता नं.

१) सिफारिस गरिएको संस्था/निकाय

संस्था/निकायको नाम :.....

ठेगाना :.....

यस फारममा उल्लेखित विवरण बमोजिमका बालबालिकालाई आवश्यक सहयोग र सेवा उपलब्ध गराउनका लागि त्यस संस्था/निकायमा सिफारिस गरिएको छ ।

बालबालिका र उसको पारिवारिक लेखाजोखा, स्याहार योजना, सेवाको लागि सिफारिस र घटना

नाम :.....लिंग.....उमेर.....

उल्लेखित बालबालिका प्रतिको सहयोग र सेवा समापन नभएसम्म निरन्तर अनुगमन गरी प्रतिवेदन पठाउन हुन अनुरोध गरिन्छ ।

२ बालबालिकाको विवरण

स्थायी ठेगाना.....गा.वि.स./न.पा.....वडा नं.....टोल.....जिल्ला

हालको ठेगाना.....गा.वि.स./न.पा.....वडा नं.....टोल.....जिल्ला

बाबुको नाम.....जीवित/मृत्यु/वेपत्ता/छाडेको.....

पेशा.....मृत्यु/वेपत्ता/छाडेको भए कति भयो.....

आमाको नाम.....जीवित/मृत्यु/वेपत्ता/छाडेको.....

पेशा.....मृत्यु/वेपत्ता/छाडेको भए कति भयो.....

बाबु/आमाको सम्पर्क नं.....

सौतेलो बाबु/आमा भए नाम.....

ठेगाना.....सम्पर्क फोन नं.

बालबालिका हाल रहेको अभिभावक/आश्रितको नाम.....

ठेगाना.....सम्पर्क फोन.....

३) घटनाको संक्षिप्त विवरण

.....

४) बालबालिकाको हालको शारीरिक, मानसिक, स्वास्थ्य तथा संरक्षणको अवस्था

.....

सिफारिस गरिएको सेवा, सहयोग, तथा कारवाही

आपतकालिन सहयोग र तत्काल कार्य आवश्यक :.....छ.....छैन

संलग्न कागजात.....

५. सिफारिस गर्ने बालकल्याण अधिकारी :

नाम.....हस्ताक्षर.....मिति.....

६. सिफारिस बुझिलिनेको

नाम.....पद.....

हस्ताक्षर.....मिति.....

जीवनकुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

फारम नं. ४

बालबालिका र परिवारको लेखाजोखा गर्ने फाराम

लेखाजोखा मिति:..... स्थान :

खण्ड क -आधारभूत सूचना: सामाजिक कार्यकर्ताले आधारभूत सुचना संकलन गर्ने

सूचना लिने व्यक्तिको नाम : :.....दर्जा : संस्था:

सूचित मञ्जुरी :

लेखाजोखाको लागि बालबालिकाले मञ्जुरी दिएका छन् ? छन् छैनन्

लेखाजोखाको लागि परिवार/अभिभावकले सुचित मञ्जुरी दिएको छ ? छ छैन

बालबालिकाको व्यक्तिगत विवरण :

नाम:लिङ्ग : उमेर

हुलिया : पहिचानको चिन्ह/संकेत:

उद्धार वा मुक्ति गर्दाको समयको पहिरन.....

स्थायी ठेगाना : गाविस/नपा ... वडाटोल :

..... जिल्ला

हालको ठेगाना गाविस/नपा ... वडाटोल :

..... जिल्ला

जात/जाति: राष्ट्रियता:.....

धर्म:..... बोलिने भाषा:

विवाहित अवस्था : विवाहित/अविवाहित

पारिवारिक विवरण :

बाबुको नाम: पेशा :

जीवित/मृत्यु/बेपत्ता/छाडेको मृत्यु/बेपत्ता/छाडेको भए कति भयो

आमाको नाम: पेशा :

जीवित/मृत्यु/बेपत्ता/छाडेको मृत्यु/बेपत्ता/छाडेको भए कति भयो

बाबुको/आमाको सम्पर्क फोन नम्बर :

सौतेलो बाबु/आमा भए नाम : ठेगाना : सम्पर्क फोन नम्बर :

बालबालिकापरिवारसंग नभई अभिभावकत्वमा छन् भने:

अभिभावकको नाम:..... फोन.....

ठेगाना:.....

बालबालिका र अभिभावकको सम्बन्ध:.....

शैक्षिक अवस्था :

बालबालिका हाल विद्यालय मै अध्ययनरत छ ? छ छैन

यदि छ भने:

कति कक्षामा अध्ययनरत छ ?

नाम र ठेगाना (स्कूलको):.....

यदि विद्यालयमा छैन भने:

बालबालिकाले विद्यालय कहिले छोड्यो ?

जीवनकुमार श्रेष्ठ
प्रमुख

बालबालिकाले विद्यालय किन छोडेको हो ?

के बालबालिका कुनै अनौपचारिक शिक्षा हासिल गर्दैछ ? छ छैन

यदि छ भने कृपया वर्णन लेख्नु होस्:.....

• स्वास्थ्यको अवस्था

बालबालिकालाई तुरुन्तै उपचार चाहिने कुनै स्वास्थ्य सम्बन्धि समस्या छन ?.....छ.....छैन ।

यदी छ भने वर्णन गर्नुहोस्

बालबालिकामा कुनै प्रकारको अपाङ्गता छ? छ.....छैन.....

छ भने प्रकार बताउनुहोस्.....

अरु स्वास्थ्य जाँचको लागि विशेषज्ञकहाँ सिफारिस गरिएको छ ?

छ.....छैन

कुनै रोगको औषधी सेवन गरिरहेको छ ? छ छैन

• श्रमको अवस्था

बालबालिका कुनै प्रकारको श्रममा संलग्नथिए? थिए थिएनन्

हाल पनि बालबालिका कुनै प्रकारको श्रममा संलग्न छन् ?छ छैन

थिए/छन् भने प्रकारहरु

१) घरेलुश्रम २) सडक बालबालिका ३) यातायात ४) बेचबिखन तथा ओसारपसारमा परेका

५) जरी तथा गलैचा कारखाना ६) कलकारखाना ७) होटल तथा रेष्टुराँ ८) खानी ९) ईटाभट्टा १०)

कृषि/मजदुरी ११) बाँधुवावा बाँधा श्रम ११) भरिया १२) अन्य (खुलाउने)

श्रममासंलग्न रहेको समय (महिनामा उल्लेख गर्ने) :

बालबालिका काम गरिरहेको स्थान/ठेगाना.....

• संरक्षण सम्बन्धी अन्य सवालहरु

१) शारीरिक सजाँय २) यौन दुर्व्यवहार ३) मादक/लागुपदार्थ सेवन ४) कुटपिट ५) अन्य

घटना विवरण : बालबालिकाको घटना संक्षिप्त विवरण

बालबालिकाको परिचय नम्बर: नाम:

लेखाजोखाको मिति:

लेखाजोखा गर्ने व्यक्ति:

नाम:..... हस्ताक्षर:

नाम:..... हस्ताक्षर:

नाम:..... हस्ताक्षर:

नाम:..... हस्ताक्षर:

जीवनकुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

स्याहार योजना फारम

बालबालिकाको नाम :.....

परिचय नम्बर

स्याहार योजना निर्माण मिति..... पहिलो समिक्षाको निम्ति तोकिएको मिति :

लक्ष्य	उद्देश्य प्राप्त गर्न गर्नुपर्ने कृयाकलाप/सहयोग/सेवाहरु	जिम्मेवार व्यक्ति वा निकाय	समय सिमा

सहमत हुनेमने हस्ताक्षर र मिति :

बा.क.अ.....

बालबालिका :.....

प्राथमिक सेवा प्रदायकको नाम र संस्था :.....

बाबुआमा वा अभिभावकको नाम :.....

जीवनकुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

स्याहार योजना र सेवाहरुको समिक्षा फारम

बालबालिकाको नाम :

परिचय नम्बर

समिक्षा मिति

अर्को समिक्षाको निम्ति तोकिएको मिति :

१) स्याहार योजनामा स्वीकृत लक्ष्य प्राप्त गर्ने समीक्षा र प्रगती :

स्वीकृत लक्ष्य	प्राप्त भएको	प्राप्त नभएको
लक्ष्य १		
लक्ष्य २		
लक्ष्य ३		

२ घटना समिक्षामा बालबालिका र परिवारको टिप्पणी

.....
.....

लक्ष्य १

कार्यान्वयनको स्थिती कस्तो छ ?

यो लक्ष्य पुरा गर्न थप के गर्नु आवश्यक छ ?

लक्ष्य २

कार्यान्वयनको स्थिती कस्तो छ ?

यो लक्ष्य पुरा गर्न थप के गर्नु आवश्यक छ ?

लक्ष्य ३

कार्यान्वयनको स्थिती कस्तो छ ?

यो लक्ष्य पुरा गर्न थप के गर्नु आवश्यक छ ?

कार्यान्वयन गर्ने मुख्य व्यक्ति वा संस्थाको नाम :

कार्य शुरु भएको मिति :

काम सम्पन्न गर्ने मिति :

३) घटना र प्रवाहित सेवाको समग्र अवस्था (प्रगती र चुनौती)

४) सिफारिस व्यवस्था :

समिक्षा बैठकमा सहभागीहरुको नाम र हस्ताक्षर

फारम नं. ७

सेवा प्रदायकले भर्ने

(यो फारम प्राथमिक सेवा प्रदायकले भरी हस्ताक्षरको लागि बालकल्याण अधिकारी समक्ष पठाउनु पर्दछ)
बालबालिकाको परिचय नम्बर :

घटना दर्ता मिति :

ज्योति कुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

बालबालिकाको नाम:.....

लिङ्ग :

उमेर :

घटना समापन को मिति:.....

बालबालिकाको वर्तमान अवस्था:.....

• **घटना समापनको कारणहरू:**

- घटनायोजनाको लक्ष्य पुरा भयो (बालबालिका सहज अवस्थामा रहेको समिक्षा)
- बालबालिकाको वयस्क अवस्थामा प्रवेश
- बालबालिका/परिवारले थप सेवा/सहयोग प्रति अस्वीकृत
- बालबालिका अभिभावक वावासस्थान छाडी हिडे
- बालबालिकाको मृत्यु
- पारिवारिक तथा बैकल्पिक पुनर्स्थापना भएको एक वर्ष भएको
- अन्य केही भए: -----
- नोट : माथि उल्लेख गरिएका घटना समापनका कारणहरूलाई पछिल्लो लेखाजोखाले पुष्टि गरेको हुनु पर्दछ ।
बालबालिका र उसको परिवारले लिन चाहेको सेवाको सूचना दिइयो ? छ छैन
के बालबालिका र परिवार घटनासमापन गर्न मञ्जुर छन् ? छ छैन
यदि छैन भने कारण.....
- घटना समापन गर्ने निर्णयका सहभागीहरूको नाम, पद र हस्ताक्षर
प्राथमिक सेवा प्रदायक :
बालबालिका :
बालबालिकाको परिवार/अभिभावक :
- बालकल्याण अधिकारी
- अन्य कोही भए:
- नोट : यदि बालबालिका वयस्क अवस्थामा प्रवेश गरेर घटना समापन गर्नुपरेको हो भने वयस्कलाई सहयोग गर्ने संस्थामा बालबालिकाको सिफारिस गर्नुपर्दछ ।

जीवनकुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

अनुसूची २

दफा ४(९) सँग सम्बन्धित
बालक्लव सूचिकृत प्रमाणपत्रको नमुना

लोगो

भद्रपुर नगरपालिका नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
भद्रपुर नगरपालिका

प्रदेश नं. १

नेपाल

सूचिकृत प्रमाणपत्र

आवद्धता नं.

मिति

श्री.....बालक्लव/बालसञ्जाल

.....जिल्लापालिकावडा नं.....को
.....विद्यालय/समुदायमा गठन भएकोबालक्लवरसञ्जाललाई यस भद्रपुर
नगरपालिकामा आवद्धता गरी बालमैत्री, बालअधिकार संरक्षण तथा सम्बर्धन सम्बन्धी कार्यसञ्चालन कार्यविधि, २०७७ को परिच्छेद ४ (९) ले व्यवस्था गरेअनुसार सूचिकृतको प्रमाण पत्र प्रदान गरिएको छ ।

बालअधिकार संरक्षण र सम्बर्धन कार्यमा नेपालको संविधान, बालअधिकार सम्बन्धी अन्तराष्ट्रिय महासन्धि १९८९ तथा सबै बालबालिका सम्बन्धी कानूनहरुको अधिनमा रही यस कमल गाउँपालिकाको बालमैत्री अभियानमा यहाँहरुको सक्रिय सहभागिताको अपेक्षा गर्दछौ ।

प्रमाणित गर्ने

नाम :

पद :

दस्तखत

जीवनकुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

अनुसूची ३

भद्रपुर नगरपालिका

प्रदेश नं. १

बालकलव सुचिकरणको दर्ता किताव

क्र. सं.	बालकलवको नाम	ठेगाना	बालकलवमा सदस्य संख्या		संरक्षकको नाम	स्थापना मिति	सुचिकृत नं. र मिति	सम्पर्क नं.	प्रमाणपत्र बुझ्नेको नाम	प्रमाणित गर्ने
			बालक	बालिका						

जीवन्त कुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

अनुसुची ४
भद्रपुरपालिका
प्रदेश नं.१

बालकलव सुचिकरण नविकरणको दर्ता किताव

क्र.सं.	बालकलवको नाम	ठेगाना	बालकलवमा सदस्य संख्या		संरक्षक को नाम	स्थापना मिति	सुचिकृत नं. र मिति	सम्पर्क नं.	नविकरण मिति	प्रमाणित गर्ने
			बालक	बालिका						

जीवनकुमार श्रेष्ठ
नगर प्रमुख

आज्ञाले
टेककुमार रेग्मी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत